

– Prieš pradėdami turėtume nuspręsti, kokį lėktuvą konstruosime. Su bombonešiu basiu gerokai perlenkęs, – pradėjo Zylis.

– Lengviau atsikvėpsiu. Greičiausiai mano senelis ne itin apsidžiaugtų, jei jo dirbtuvėje imčiau gaminti bombas, – tarė Arnis.

– Žiūrėk, lėktuvus gali turėti nuo vieno iki keturių motorų. Man labiausiai patiktų dvimotoris. Aerodrome stovi toks gražuolis. Deja, turbūt bus neįmanoma surasti dviejų vieno-dų motorų, o antraip būtų per daug krapštulio. Konstruosime vienmotorį lėktuvą, nėra ko ginčytis. Kitas klausimas kur kas sudėtingesnis. Galime kurti viensparnį arba dvisparnį lėktuvą. Viensparnį sukonstruoti ne taip sudėtinga, be to, jis greitesnis, tačiau dvisparnio didesnė keliamoji galia, taigi juo galima gabenti sunkesnę krovinį. Jei norime, kad su mumis skristų ir Kristianas, balsuočiau už dvisparnį.

– Kristianas prisiekė niekada nė kojos į lėktuvą nekelsiąs.

– Nemėgstu žodžio „niekada“, – tarė Zylis. – O jei persigalvos, kas tuomet?

– Gerai, tu mūsų gudročius. Kaip matau, jau iš tiesų susidomėjai. Gal ketini persikelti tiesiai į aerodromą?

– Jau persikrausčiau tenai.

– Svarbiausia sparno dalis yra lonžeronas, mūsų atveju jo pjūvis yra dvigubos T raidės formos, vadinamasis dvitėjinis. Prie jo tvirtinsime nerviūras, o jos kartu su priekine briauna ir stringeriais sudaro sparno konstrukciją, – pasakė Zylius.

– Kokią T turėjai galvoje, dvigubą T kaip dvigubą W? – paklausė Arnis.

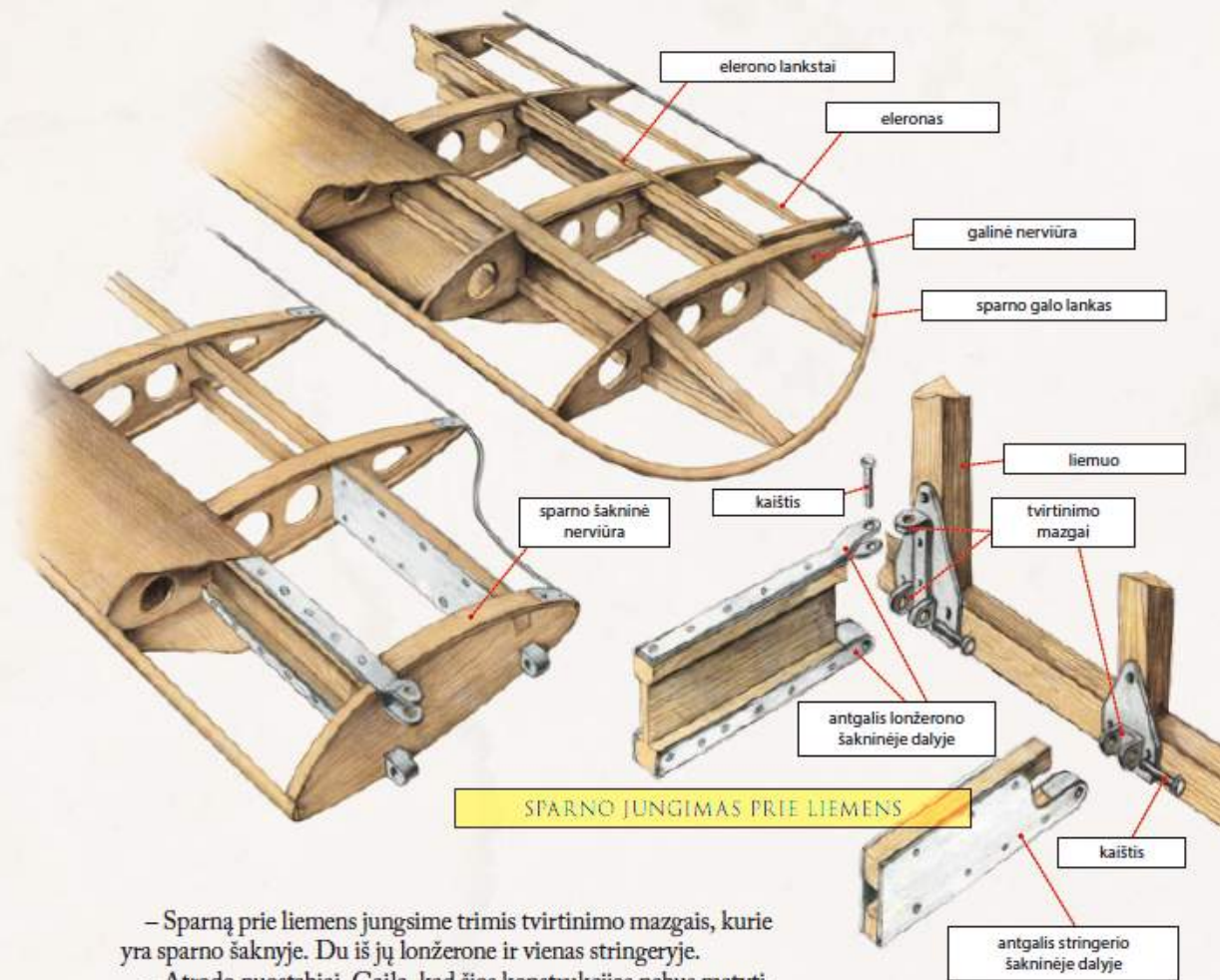
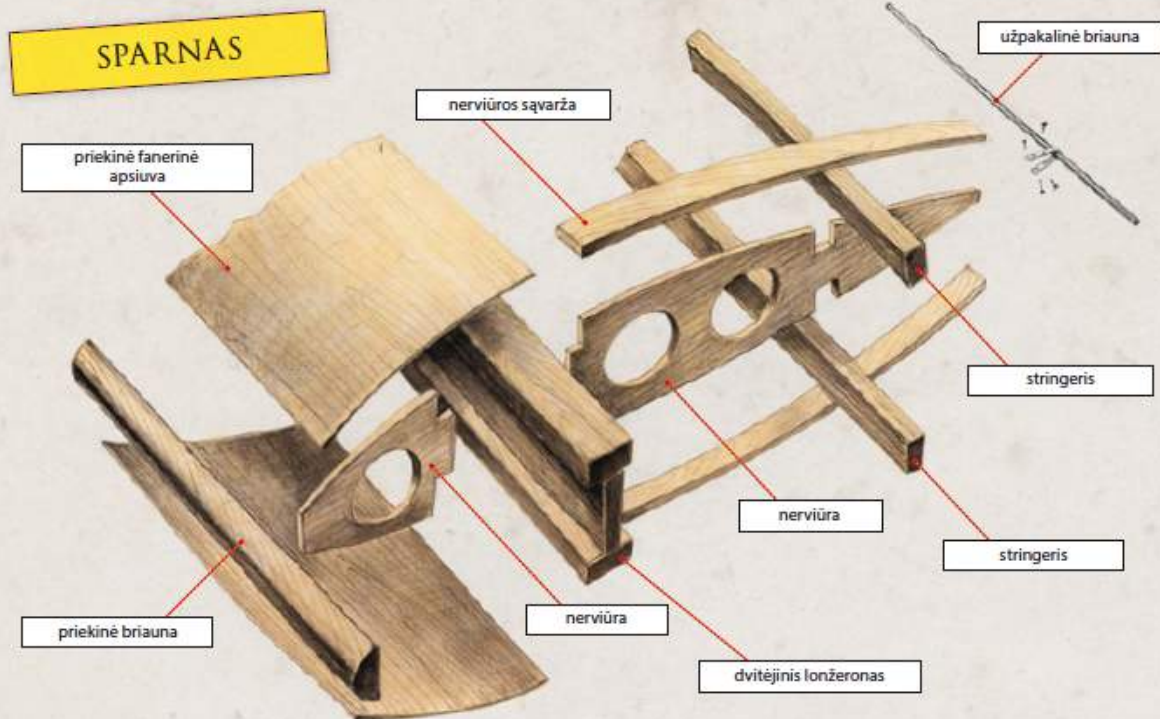
– Ne, tai dvi didžiosios T, viena žiūrinti į viršų, kita – žemyn, sujungtos viena kojele.

– Tokios raidės abėcėlėje nėra.

– Arni, netaukšk niekų. Apie sparno konstrukciją čia prirašytas beveik visas puslapis, tačiau, užuot aiškinęsi, švaistome laiką beprasmiškai diskutuodami.

– Tylu.

– Priekinę sparno dalį ligi pat lonžerono dengsime fanera. Taip suformuosime kamerą su kiaučiu, ji sutvirtins sparną ir neleis jam deformuotis. Galiausiai viską tobulai nušveisime. Aptraukus drobine apsiuva bus matyti net ir mažiausi nelygumai.

– Sparną prie liemens jungsime trimis tvirtinimo mazgais, kurie yra sparno šaknyje. Du iš jų lonžerone ir vienas stringeryje.

– Atrodo nuostabiai. Gaila, kad šios konstrukcijos nebus matyti. Net nesinori jos aptraukti drobė.

– Arni, skridamas tą paslėptą grožį galėsi įsivaizduoti.

– Drauguži, kažin ar turėsiu tam laiko. Bet dar blogiau, kad ligi šiol nesuvokiū, kaip su tuo lėktuvu skristi.

– Sveiki, siuvėjeliai! Na, kaip jums sekasi?
 – O, neįtikėtina! Sveikutė, Liucija, kaip miela tave matyti! Gerai, kad ant Arnio jau nebeįpykti, – džiaugsmingai pasveikino Arnio draugę Zyliaus.

– Nemanokit, kad jums pritariu, bet kas belieka tokiai silpnai mergaitei kaip aš? Nusibodo namie lindėti. Tikiuosi, jūs viską žinote ir suvokiate, ką darote. Parodykit savo šedevrą. Ką gi, pripažįstu, šiuo metu neatrodo baisiai, – tarė Liucija.

– Kaip tik dabar aptraukiame lėktuvą apsiuva – karpome audinį ir klijuojame ant karkaso lipniuoju laku. Šiuo metu drobė atrodo nelabai įtempta, bet aptepsime ją kietinančiu laku ir audinys taps kaip būgnas. Pažiūrėk, kaip gražiai atrodo aukščio vairas, – užsidegęs dėstė Arnis.

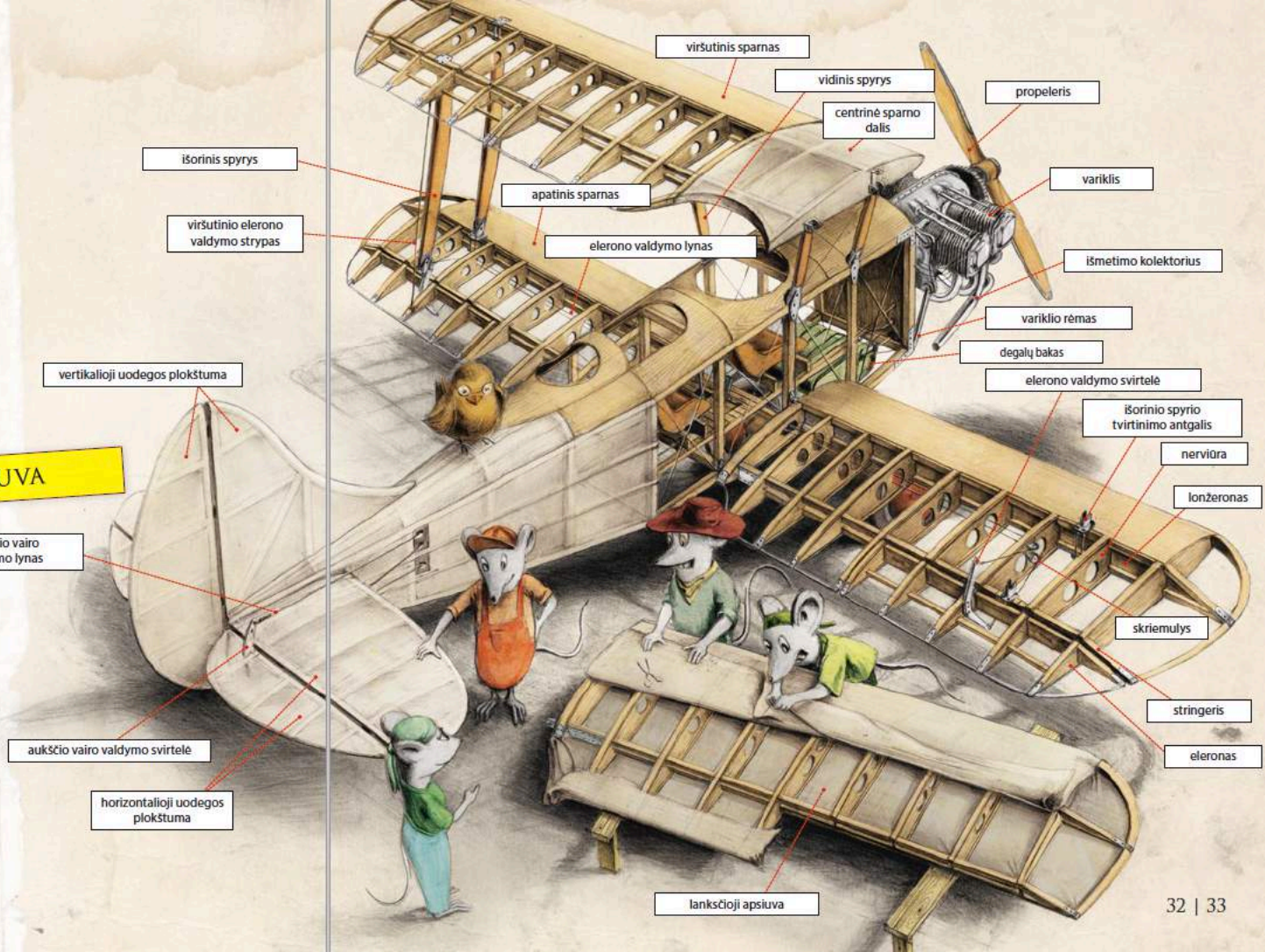
– Neįsmanau, kas yra aukščio vairas, bet matau, kad Fredas tomis žirkėmis tikrai ką nors pradurs. Leiskite man, nemokšos, – tarė Liucija ir kibo į darbą.

LĒKTUVO LAIKRODIS

LĒKTUVO APSIUVA

– Mažyli, ar teiravaisi dėdės apie tuos prietaisus? – paklausė Zyliaus.
 – Žinoma, jis jau dirba prie jų, – atsakė Mažylis.
 – Ar tikrai buvęs laikrodininkas sugebės susidoroti?
 – Dėdė? Kodėl gi ne, jis jau yra sukonstravęs laikrodį laivui.
 – Ką gi, šiek tiek nuraminai, – tarė Zyliaus. – Tachometro mums nebereikia, jį gavome iš Ajero. Degalų lygio indikatorius taip pat ne – jis bus toks pats kaip automobilyje. Klausyk, Mažyli, ar galima būtų rytoj užsukti pas tavo dėdę?
 – Taip, be abejo.

vertikaloji uodegos plokštuma

aukščio vairo valdymo lynas

aukščio vairo valdymo svirtelė

horizontalioji uodegos plokštuma

išorinis spyrys

viršutinio elerono valdymo strypas

apatinis sparnas

elerono valdymo lynas

viršutinis sparnas

vidinis spyrys

centrinė sparno dalis

propeleris

variklis

išmetimo kolektorius

variklio rėmas

degalų bakas

elerono valdymo svirtelė

išorinio spyrio tvirtinimo antgalis

nerviūra

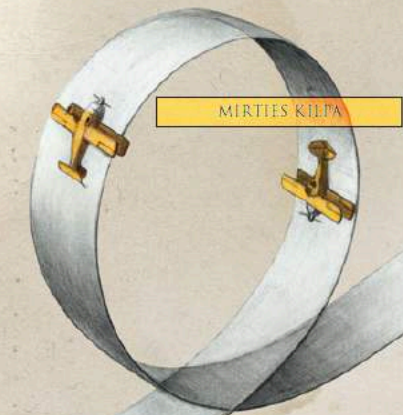
lonžeronas

skriemulys

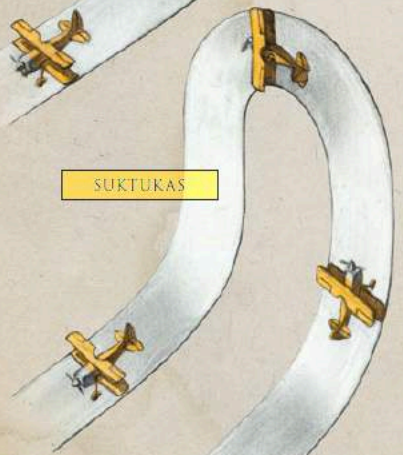
stringeris

eleronas

lankscioji apsiuva

MIRTIES KIŠTA

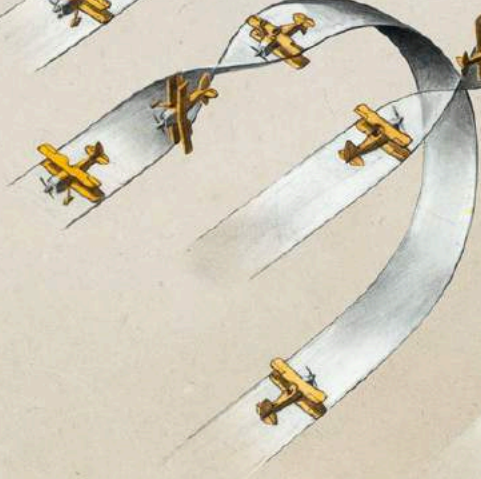
SUKTUKAS

PAPRASTA VALDOMA
STATINĖ

PAGRINDINĖS AKROBATINĖS FIGŪROS

IMELMANAS
(PUSKILPĖ SU ATVERTIMU)

PERVERTIMAS (SU PUSKILPĖ)

– Ko gero, metas pradėti planuoti maršrutą. Išvyktume rugsėjį, kai dar ne taip šalta ir oro sąlygos gana ramios, – tarė Zylius.

– Palūkėk, – atsiliepė Arnis, – koks planas? Juk mums nereikės jokių kelių ir turime kompasą. Nukreipsime lėktuvą nosies tiesumu į pietus, ir baigta!

– O taip, po poros savačių skraidymo Arniui išdygo sparnai ir jis nieko nebijo.

– Ir tu man priekaištauji? Pažiūrėk į save, o tada aiškink, kam sparnai išdygo.

– Aš taip pat mieliau viską suplanuočiau, ypač kur nusileisime prisipilti degalų, – įkišo trigrašį Kristianas.

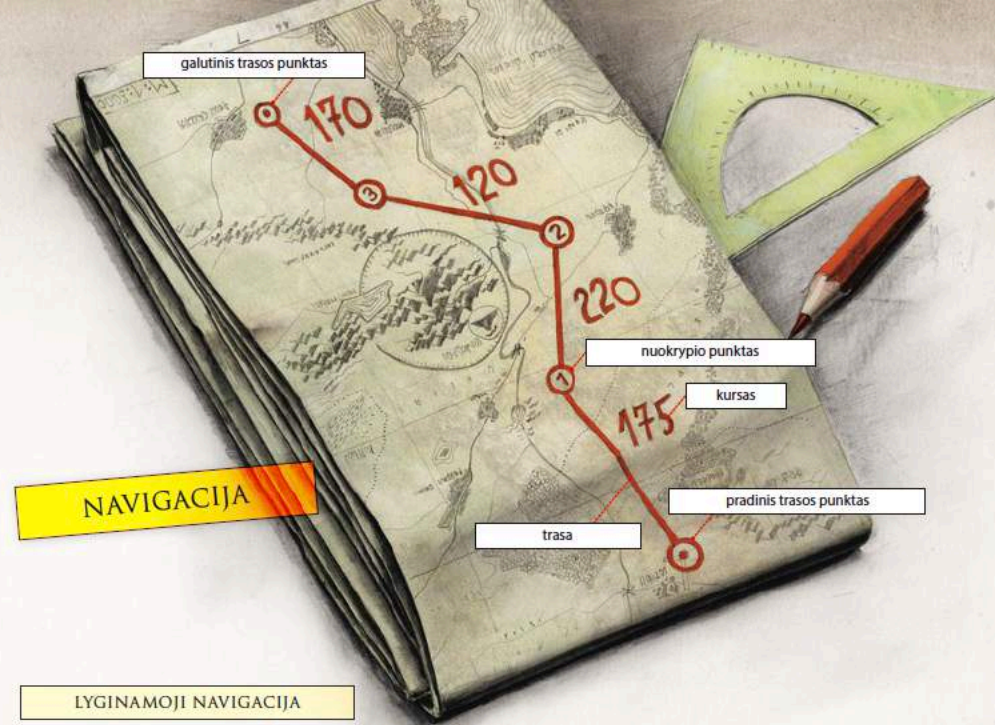
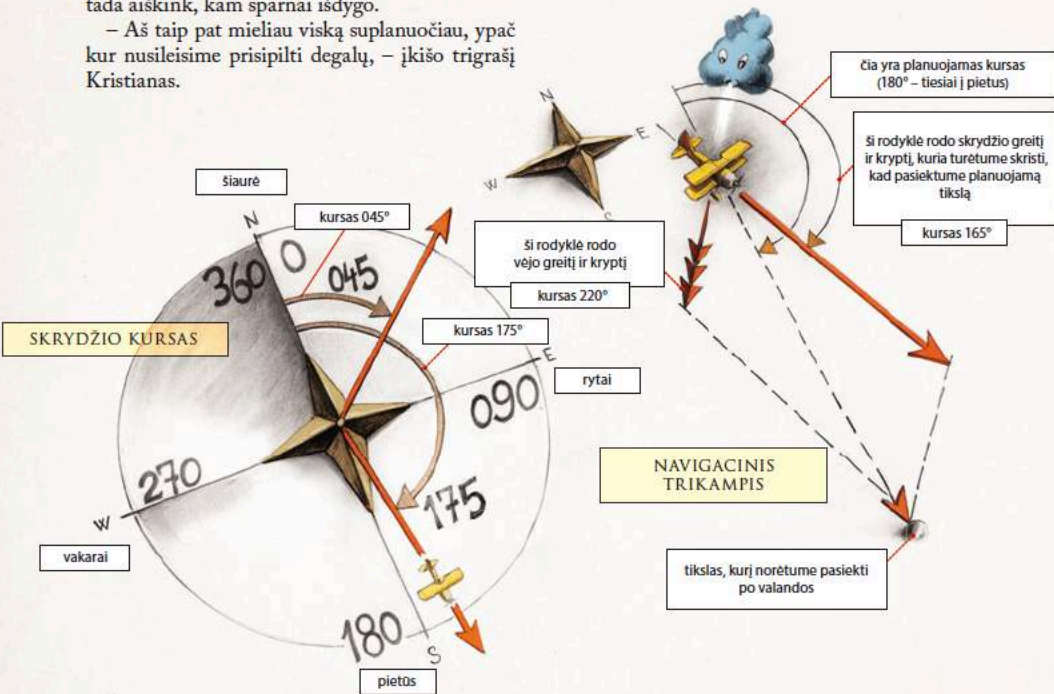
– Pala, tu skrisi su mumis? – nustebė Arnis.

– Taip, skrisiu. Argi dar nesakiau?

– Ne, bet tai nuostabi naujiena. Iš tiesų skrisi su mumis? Puiku!

– Apsisprendžiau tą vakarą, kai mus užpuolė gandras. Pats nustebau supratęs, kad kristi man visai patinka.

– Valio! Pagaliau skrisime trise, taip kur kas linksmiau!

– Aš būsiu atsakingas už navigaciją, – tęsė Zylius. – Bet kuriame skrydžio etape turėtume suvokti, kur esame. Prieš startą visą maršrutą nubraižysime žemėlapyje – sujungsime iš atskirų linijų. Ten pažymėsime ir ryškius orientyrus, tokius kaip didmiesčiai, griuvėsiai, upės ir panašiai. Skriddami lyginsime po mumis besikeičiančias vietas su mūsų žemėlapiu. Prieš kildami iš me-

teorologinių tarnybų kiekvieną kartą sužinosime vėjo greitį ir kryptį. Pagal jų rodmenis paruošiu navigacinį trikampį, kad galėtume pakoreguoti kursą. Na, o jei šios pastangos nueis šuniui ant uodegos ir mes pasimesime, teks kliautis mano žvirbliškais instinktais. Juk paukštis negali paklysti, tiesa?